

В. О. Абрамов, Т. І. Косенко. – К. : КМПУ імені Б. Д. Грінченка, 2007. – 102 с.

9. Морзе Н. В. Основи інформаційно–телекомунікаційних технологій. – К. :Видавнича група BHV, 2006. – 350 с.

10. Осадчий В. В. Використання мультимедійного проектора та електронної інтерактивної дошки в навчально-виховному процесі ВНЗ: [навч.-метод. посіб.] / Осадчий В. В., Осадча К. П., Сердюк І. М. – Мелітополь : ТОВ “Видавничий будинок ММД”, 2011. – 132 с.

11. Про впровадження пілотного проекту «Learnin – SMART навчання»/ Наказ МОН №812 від 12.07.12 року // [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://osvita.ua>.

12. Про затвердження Положення про систему безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я »/ Постанова Кабінету Міністрів України // [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://www.apteka.ua/article/434811>

13. Робота з мультимедійною дошкою : [навч. посіб.] / упоряд. В. Лапінський. – К. : Шк. світ, 2008. – 112 с.

14. Семеніхіна О.В. Нові парадигми у сфері освіти в умовах переходу до SMART-суспільства [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://irbis-nbuv.gov.ua>.

15. Ташетова С. С. Smart-образование: тенденции и новые возможности развития педагога системы повышения квалификации [Электронный ресурс] / С. С. Ташетова // г. Караганда, Республика Казахстан. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.zkoipk.kz/kz/2016smart3/2469-conf.html>.

References

1. Antonenko, V. A., & Leonskyi, V. D. (2004). Interaktyvna doshka SMART ta vykorystannia yii v navchalnomu protsesi [SMART Board interactive whiteboard and its use in the learning process]. *Kompiuter u shkoli ta simi – Computer at school and family*. Vols. 8, pp. 20-21 [in Ukrainian].

2. Bykov, V. Yu. (2009). Modeli orhanizatsiinykh system vidkrytoi osvity [Models of the open education organizational systems]. Kyiv: Attika, 684 p. [in Ukrainian].

3. Bonch-Bruievych, H. F. (2007). Tekhnichni zasoby navchannia z vykorystanniam informatsiinykh komp'uternykh tekhnolohii [Technical means learning using information technologies]. Kyiv: KMPU named after B. D. Hrinchenka, 44 p. [in Ukrainian].

4. Gurzhiy, A. M., & Gurevich, R. S., Kademiya, M. E., Umanets, V. A. (Ed.). (2016). Informatsionno-kommunikatsionnyye tekhnologii v professionalno-tekhnicheskoy obrazovanii [Information and communication technologies in vocational education]. Vinnitsa: Nilan LTD, 412 p. [in Russian].

5. Koval, T. I., Sysoieva, S. O., Sushchenko, L. P. (2009). Pidhotovka vykladachiv vyshchoi shkoly: informatsiini tekhnolohii u pedahohichnii diialnosti [Training of teachers o

f higher education: information technology inteaching activities]. Kyiv: KNLU, 380 p. [in Ukrainian].

6. Labudko, S. P. (2014) Teoriia ta metodyka zastosuvannia interaktyvnykh zasobiv navchannia. Metodychni vkazivky [Theory and methodology of application of interactive learning tools. Methodical instructions]. Sumy: SOIPPO, 48 p. [in Ukrainian].

7. Levandovych, V. I. Vykorystannia interaktyvnykh tekhnolohii u protsesi navchannia informatytsi [The use of interactive technologies in the process of computer science education]. Available from: <http://videouroki.net/filecom.php?fileid=98657780> [in Ukrainian].

8. Bonch-Bruievych, H. F., & Abramov, V. O., Kosenko, T. I. (2007). Metodyka zastosuvannia tekhnolohii SMART Board u navchalnomu protsesi [Methodology of application of SMART Board technology in the educational process]. Kyiv: KMPU named after B. D. Hrinchenka, 102 p. [in Ukrainian].

9. Morze, N. V. (2006). Osnovy informatsiino–telekomunikatsiinykh tekhnolohii [Foundations of information and telecommunication technologies]. Kyiv: BHV, 350 p. [in Ukrainian].

10. Osadchyi, V. V., Osadcha, K. P., Serdiuk, I. M. (2011). Vykorystannia multymediinoho projektora ta elektronnoi interaktyvnoi doshky v navchalno-vykhovnomu protsesi VNZ [Using a multimedia projector and an electronic interactive whiteboard in the university's educational process]. Melitopol : TOV «Vydavnychi budynok MMD», 132 p. [in Ukrainian].

11. Pro vprovadzhennia pilotnoho projektu «Learnin – SMART navchannia» [On the implementation of the pilot project «Learnin – SMART learning»]. Nakaz MON №812 vid 12.07.12 – Order of Ministry of Education and Science № 812 dated 12.07.12. Available from: <http://osvita.ua> [in Ukrainian].

12. Pro zatverdzhennia «Polozhennia pro systemu bezperervnoho profesiinoho rozvytku fakhivtsiv u sferi okhorony zdorovia» [On approval of «the Regulations on the system of specialists' continuous professional development in the sphere of public health»]. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy – Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine. Available from: <https://www.apteka.ua/article/434811> [in Ukrainian].

13. Lapinskyi, V. (2008) Robota z multymediinoui doshkoiu [Work with a multimedia whiteboard]. Kyiv: Shk. Svit, 112 p. [in Ukrainian].

14. Semenikhina, O.V. Novi paradyhmy u sferi osvity v umovakh perekhodu do SMART-suspilstva [New paradigms in education in the transition to SMART-society]. Available from: <http://irbis-nbuv.gov.ua> [in Ukrainian].

15. Tashetova, S. S. Smart-obrazovaniye: tendentsii i novyye vozmozhnosti razvitiya pedagoga sistemy povysheniya kvalifikatsii [Smart education: trends and new opportunities in the development of a teacher training system]. Available from: <http://www.zkoipk.kz/kz/2016smart3/2469-conf.html> [in Russian].

ДЕФОРМАЛІЗАЦІЯ РОЛЬОВОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ЛІКАРЯ-ПСИХІАТРА ПРИ ПРОВЕДЕННІ КЛІНІКО-ЕТОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

М. Є. Хоміцький

Запорізький державний медичний університет

Вступ. В теперішній час, одним з важливих завдань медичної освіти є формування клінічної компетентності майбутніх лікарів та виховання навичок проведення клі-

ніко-психопатологічного дослідження [1]. Невід'ємною частиною вивчення психічного стану є клініко-етологічна складова, яка базується на оцінці невербальних характе-

ристик поведінки пацієнта з подальшою кількісною та якісною оцінкою отриманих результатів [2]. Попередні дослідження підтвердили наявність невербальних маркерів, які є специфічними для певних синдромів (галюцинаторний, тривожно-депресивний) та нозологічних одиниць (шизофренія, атрофічні деменції).

Проте, результати клініко-етологічного дослідження в умовах медичної установи (лікарня, кабінет лікаря) та чіткої формалізації ролі ідентичності дослідника (медичний одяг, традиційна схема опитування хворого) мають свої особливості, які є наслідком психологічного впливу вищезазначених факторів.

Основна частина. З метою оцінки впливу формальних ознак лікувально-діагностичного процесу на поведінку пацієнтів (215 осіб) з ендogenous психозами (шизофренія, шизоафективний розлад, маніакально-депресивний психоз) проводилось дві 10-хвилинні бесіди в парах пацієнт – лікар з проведенням відеозйомки за умов інформованої згоди. Під час першої бесіди була наявна атрибутика лікувально-діагностичного процесу: лікар був одягнений у медичний халат, кабінет мав чіткі ознаки медичної установи (медичні таблиці, книжки, медична апаратура) під час другої – лікар був у звичайному одязі, кабінет без будь-якої медичної атрибутики. Таким чином, під час другої частини дослідження була проведена деформалізація ролі ідентичності лікаря-психіатра, як можливого чинника модифікації поведінки пацієнта. Відеозаписи розшифровано клініко-етологічним методом та визначено наявність та інтенсивність трансляції невер-

бальних елементів по каналах пози, жесту, міміки та через маніпулятивну активність і поліморфізм поведінки: співвідношення трансляції одинарних, подвійних, потрійних комплексів поведінки.

Згідно отриманих даних в умовах формалізації ролі ідентичності лікаря-психіатра невербальна активність по каналах жесту знижувалась (з $27,0 \pm 14,9\%$ до $21,5 \pm 13,6\%$, $(p < 0,05)$), а відсоток елементів маніпуляції збільшувався (з $3,8 \pm 1,6\%$ до $6,7 \pm 3,6\%$, $p < 0,01$). Також зменшувався відсоток складних поведінкових комплексів (з $28,9 \pm 11,8\%$ до $21,8 \pm 10,5\%$, $(p < 0,05)$).

Висновок. Отримані результати в цілому свідчать про наявність модифікуючого впливу візуальних ознак лікувально-діагностичного процесу на поведінку пацієнтів та необхідність деформалізації ролі ідентичності лікаря-психіатра при проведенні клініко-етологічного дослідження.

Література

1. Чугунов В.В., Пиронкова О.Ф. Социально-медицинские аспекты восприятия медицинским персоналом психиатрических больниц Украины психических заболеваний и вопросов оказания психиатрической помощи // *Alma mater: Вестник высшей школы: науч. журн.* – 2016. – №6. – С.99– 104.
2. Samokhvalov Victor P., Samokhvalova Oxana E. Toward a Neuroethology of Schizophrenia: Findings from the Crimean Project/ Michael S. Ritsner [et al.] // *Handbook of Schizophrenia Spectrum Disorders, Volume II*, 2011.

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДИК ПРИ ПІДГОТОВЦІ РЕНТГЕНОЛОГІВ ЦИКЛУ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ

Чурилін Р.Ю., Вороньжев І.О., Коломійченко Ю.А., Лисенко Н.С., Сорочан О.П., Пальчик С.М.

Харківська медична академія післядипломної освіти

Сучасні інноваційні методики навчання сприяють ефективнішому розумінню і запам'ятовуванню матеріалу, його практичній самореалізації. В Україні (2009 р.) розроблено Концепцію розвитку національної інноваційної системи і тепер викладачі отримали можливість створювати власні методики навчання. Людина в процесі пасивного сприйняття запам'ятовує від 10% до 30% того, що побачила та почула; а при самостійній роботі з активним сприйняттям в пам'яті зберігається 80-90%. Основними цілями семінарських та практичних занять є: поглиблення і закріплення теоретичних знань; вивчення нових методик дослідження; написання протоколів обстеження; розвиток клінічного мислення; оволодіння методиками дослідження хворих і відпрацювання навиків.

Викладачі кафедри рентгенології та дитячої рентгенології ХМАПО активно впроваджують нові інноваційні методичні прийоми на семінарських та практичних заняттях: вирішення конкретних діагностичних завдань шляхом обговорення алгоритму обстеження хворих, навчальну дискусію, створення ситуації новизни, «мозкового штурму», заздалегідь запланованих помилок. На клінічних базах кафедри викладачі оцінюють рівень знань та підготовки слухачів, це дає можливість диференційованого підходу для навчання слухачів в залежності від профілю лікувально-діагностичного закладу, де вони будуть працювати. Слухачів вчать методам: аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення, конкретизації, виділення головного. Під контролем викла-

дачів самостійно виконуються рентгеноскопія, визначається тактика обстеження хворих, аналізуються рентгенограми з історіями хвороб. В навчальній кімнаті проводяться аналіз конкретних ситуацій, розробляється алгоритм прийняття рішень, запис протоколів дослідження, проводиться розгляд наборів рентгенограм, тестування, проводиться обговорення окремих розділів практичної діяльності. По всіх розділах для самостійної роботи є видані працівниками кафедри навчальні посібники та керівництва.

Ефективність застосування методів навчання у вищому навчальному закладі залежить більше від наукової кваліфікації і майстерності викладача: це творчий підхід, пошук джерел нової інформації, здатність знаходити оптимальні рішення у складних ситуаціях, високі моральні якості, повага до слухачів. Використання сучасних інноваційних методик у навчальному процесі створює умови для ефективної самореалізації лікарів-рентгенологів і підвищує якість навчання.

Література

1. Крамний І.О., Спужак М.І., Чурилін Р.Ю., Вороньжев І.О. Дидактичні проблеми післядипломної освіти радіологів-діагностів: Навчальний посібник для викладачів кафедр, -Харків: ХМАПО, 2011 р., – 107 с.
2. Нові технології навчання: наук.-метод. зб. / Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України. – К., 2016. – Вип. 88. Ч. 1-2. – с. 252 та с. 212.